

FOKUS

Kulttuuri- ja uskontofoorumi

Dialogia vuodesta 1947

TOIMINTAKERTOMUS 1.1.2025–31.12.2025

1 TOIMINNAN TARKOITUS

Kulttuuri- ja uskontofoorumi FOKUS ry on vuonna 1947 perustettu poliittisesti sitoutumaton kansalaisjärjestö. Yhdistyksen kotipaikka on Helsinki ja toimialueena koko Suomi.

Toiminnan tavoitteena on edistää uskonto- ja katsomusdialogia.

Vuosi 2025 oli yhdistyksen 78. toimintavuosi.

Toimintavuoden kohokohdat

- YK:n Yhteisymmärrysviikon 2025 koordinointi ja toteutukseen osallistuminen sekä Yhteisymmärrysviikon 2026 suunnittelu yhteistyössä eri katsomusyhteisöiden kanssa
- Katsomustietoisen dialogikasvatuksen kehittäminen: Katsomusdialogi.fi sivuston uudistaminen ja ylläpito, koulutuksia ja materiaalin tuottamista
- Yhdistys tuotti nuorten katsomusdialogitoimintaa nuorilta nuorille -periaatteella: nuorten Katsomuskaverit-ryhmä toteutti podcast-sarjan ja aloitti toisen kauden nauhoitukset
- Yhdistys tuotti Katsomusten välinen dialogi ja tuntee - ennakkoluuloista yhteisymmärrykseen materiaalipaketin, aloitti Dialogitaitajat-hankkeen materiaalien kokoamisen julkaisuksi ja uuden katsomusdialogisiin käytänteisiin liittyvän oppaan suunnittelun sekä aloitti uuden materiaalin tuottamisen osana TeacherMind Akatemiahanketta.
- Yhdistys toteutti yhteistyössä Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran ja Helsingin yliopiston kanssa "Juhlat elämässäni" muistitietokeruun
- Yhdistys piti yllä aktiivista kansalaiskeskustelua osana eri toimintojaan mm. viestimällä kasvatustieteiden ammattilaisille sekä toteuttamalla koulutuksia, luentoja ja muita esiintymisiä

2 TOIMINTA 2025

2.1 Yhdistys koordinoi YK:n uskontojen ja katsomusten yhteisymmärrysviikon viettoa Suomessa

Yhteisymmärrysviikkoa kehitettiin vuoden 2025 aikana seuraavasti:

- jatkettiin viestinnän ja markkinoinnin tehostamista ja viestintäkumppanuuksien luomista, hyödynnettiin viestinnän asiantuntijan palveluita ja lähdettiin toteuttamaan viestintä uudistusta
- jatkettiin maksuttomien materiaalin ja verkkosivuston kehittämistä: nimettiin yhdistyksen sivut uudelleen (katsomusdialogi.fi), jotta yhä useampi löytää yhteisymmärrysviikoon edistämien teemojen pariin
- markkinoitiin julkaisua Yhteisymmärrysviikon opas yhteisöille (julkaisu YK:n päivänä 2024)
- markkinoitiin Usko tai älä -podcastia ja lähdettiin tuottamaan podcastin uutta kautta
- toteutettiin katsomusdialogin heikkojen signaalien kartoittaminen SITRA:n työpajamallin avulla
- aloitettiin uusien vuosittain toistuvien kumppanuuksien kartoittaminen (esim. eri yhdistykset, kirjastot laajemmin)
- kerättiin palautetta ja aloitettiin sen pohjalta avajaisten uudistamistarpeen kartoitus
- valittiin ensimmäistä kertaa uskontojen ja katsomusten yhteistyön ryhmän puheenjohtajaksi ei-uskonnollinen toimija, Suomen Humanistiliitto, jotta dialogia käydään aidosti monenlaisten katsomusten kesken
- Käynnistettiin ja toteutettiin viikon toimijoiden aloitteesta uusi suomalaisen kulttuuriperinnön muistitietokeruu Juhlat elämässäni. Keruun toteutti Suomalaisen Kirjallisuuden Seura ja sen tavoitteena on saada näkyviin suomalainen katsomuksellinen moninaisuus juhlien kautta. Keruu onnistui ja vastaajia saatiin eri katsomuksista sekä eri ikäisiltä. Aineisto siirtyi tutkimuskäyttöön. Tutkimusyhteistyö laajentaa viikon toimintamalleja.

Viikon ohjausryhmässä ja toiminnassa ovat edustettuina useimmat Suomessa esiintyvät katsomukset ja uskonnot. Viikon vahvuudeksi voidaankin nähdä uskonto- ja katsomusdialogia edistävien tapahtumien järjestämisen ohella katsomusten yhteistyön tukeminen myös koordinoinnin tasolla. Koska ohjausryhmä tekee yhteistoimintaa läpi vuoden, ryhmän nimeksi vaihdettiin 2022 "Uskontojen ja katsomusten yhteistyön ryhmä", jonka päätehtävänä on YK:n uskontojen ja katsomusten yhteisymmärrysviikon suunnittelu ja koordinointi. Yhteisymmärrysviikko on katsomusten ja uskontojen yhdessä tuottamaa toimintaa, ei vain eri yhteisöjen järjestämää toimintaa "muille" tai "toisille".

Viikko oli suosittu ja tapahtumia järjestettiin yhä laajemmin. Koska viikko on kasvanut tasaiseen tahtiin, järjestetään tapahtumia hyvin itsenäisesti eri puolilla Suomea. Kaikki tapahtumat eivät tule enää koordinoijan tiedoksi. Tämä vaikeuttaa viikon tapahtumien kävijämäärän numeerista seuranta. Yleisesti voidaan todeta, että viikko tavoittaa suoraan tuhansia osallistujia sekä epäsuorasti viestinnän ja markkinoinnin kautta kymmeniä tuhansia ihmisiä. Viikon tapahtumat ovat myös levinneet viikon ulkopuolelle. Useat toimijat järjestävät tapahtumia edellisellä ja seuraavilla viikoilla, mutta yhteisymmärrysviikon sateenvarjon alla. Viikosta halutaankin kehittää yhä näkyvämpi esimerkiksi sosiaalisessa mediassa, jotta viikko levittää tietoa, innostaa ja motivoi uskontojen ja katsomusten väliseen toimintaan ympäri vuoden.

Viikon vietossa oli jälleen mukana paljon toimijoita, myös täysin uusia, esim:

- "Tarina Jussista" Keskustelutilaisuus uskonnottomien elämästä Suomessa. 1.2. Keski-Suomen vapaa-ajattelijat, Jyväskylä
https://business.facebook.com/events/991583866359625/?acontext=%7B%22event_action_history%22%3A%7B%22mechanism%22%3A%22attachment%22%2C%22surface%22%3A%22newsfeed%22%7D%2C%22ref_notif_type%22%3Anull%7D
- "Yhteiseen pöytään" tarinatapahtuma 3.2. Jyväskylän kaupunginkirjasto ja Jyväskylän seurakunta. Jyväskylä.
https://business.facebook.com/events/965641438761348/?acontext=%7B%22event_action_history%22%3A%7B%22mechanism%22%3A%22attachment%22%2C%22surface%22%3A%22newsfeed%22%7D%2C%22ref_notif_type%22%3Anull%7D
- "Moniääninen yhteinen pöytä". 3.2. Helsingin yliopiston kasvatustieteellisen tiedekunnan katsomusaineiden didaktiikan tutkimusryhmä, Arto Kallioniemen Unesco-professori sekä FOKUS.
https://www.facebook.com/events/1543052136396230/?acontext=%7B%22event_action_history%22%3A%7B%22mechanism%22%3A%22attachm

[ent%22%2C%22surface%22%3A%22newsfeed%22%7D\]%2C%22ref_notif_type%22%3Anull%7D](#)

- "Uskontojen ja katsomusten yhdenvertaisuus". 4.2. Suomen humanistiliitto ja Rosebud.
[https://business.facebook.com/events/2883093171852839/?acontext=%7B%22event_action_history%22%3A\[%7B%22mechanism%22%3A%22attachment%22%2C%22surface%22%3A%22newsfeed%22%7D\]%2C%22ref_notif_type%22%3Anull%7D](https://business.facebook.com/events/2883093171852839/?acontext=%7B%22event_action_history%22%3A[%7B%22mechanism%22%3A%22attachment%22%2C%22surface%22%3A%22newsfeed%22%7D]%2C%22ref_notif_type%22%3Anull%7D)
- Nuorisoalan webinaari 4.3.
- Yhteisen pöydän ääressä - Zoom paneeli. 5.2. Sky-suomi.
- Nuorten aikuisten dialogi-ilta. 5.2. Map-kirkko, Suomen kristillinen ylioppilasliitto, Kirkko Helsingissä + ilmeisesti muitakin? Helsinki.
- 6.2. Suvelan Kappelin tapahtuma
<https://www.instagram.com/p/DFxaIB7NdBn/>
- Dialogi-lounas. 6.2. Haaga-Helia. Helsinki
- Yhteisymmärrysviikon nyyttarit. 7.2. USVA-verkosto. Jyväskylä.
<https://www.facebook.com/share/1EgHKmXkCz/>
- Turkkilainen aamiainen. 8.2. MLL Varsinaissuomi ja kulttuurikeskus Finpolar. Turku
- Finbeaa Päiväkotitapahtuma:
https://www.instagram.com/p/DFvMMnaljKK/?utm_source=ig_web_copy_link&igsh=MzRIODBiNWFIZA==
- Topakka_emata: Miten lisätään yhteisymmärrystä liikkuvassa työssä:
https://www.instagram.com/p/DFkmX9GNmYV/?utm_source=ig_web_copy_link&igsh=MzRIODBiNWFIZA==
- Tammedica-apteekki
https://www.instagram.com/p/DFmmwJzIsoZ/?utm_source=ig_web_copy_link&igsh=MzRIODBiNWFIZA==
- Sinuksi ry:
<https://yhdistys.sinuksi.fi/uutiset/yhteisymmarrysviikko-3-2-9-2/>
- SBU:
<https://www.sbu.fi/2025/02/02/yhteisymmarrysviikon-avajaiset-2025/>

- Kotiseutuliitto:

<https://kotiseutuliitto.fi/ykn-uskontojen-ja-katsomusten-yhteisymmarrys-viikkoa-vietetaan-helmikuun-ensimmaisella-viikolla-yhteisen-poydan-aaressa/>

2.2 Yhdistys oli aktiivinen keskustelun herättäjä sekä tiedon levittäjä

Toimikaudella 2025 yhdistys teki useita uusia avauksia aktiivisen kansalais- ja politiikkakeskustelun nostattamiseksi katsomus- ja uskontodialogin merkityksestä. Pääasiallinen keino keskustelun herättämiseksi oli uuden tiedon, koulutusten ja materiaalin tuottaminen (ks. kohdat 4.1, 4.4 ja 5).

2.3 Yhdistys kehitti toimintaansa ja loi uusia yhteistyökumppanuuksia

Yhdistys julkaisi uuden strategian ja sen osana aloitettiin viestintästrategia tekeminen ja toteuttaminen sekä verkkosivujen uudistaminen.

Uusia yhteistyökumppanuuksia luotiin mm. aloittamalla yhteistyö uusien hankekumppaneiden kanssa (ks. tarkemmin kohta "Hankkeet" ja "Asiantuntijayhteistyö").

Yhdistyksen valtuuskunta keskittyi toimikaudella katsomusdialogin tulevaisuuden tarpeisiin ja vaikuttamiseen. Kevätkokous pidettiin 21.5.2025 ja syyskokous 1.12.2025.

Yhdistys tiedotti toiminnastaan useissa yhteistyökokouksissa esim. ministeriöiden edustajien, kansalaisjärjestöjen, korkeakoulujen ja katsomuksellisten yhteisöjen kanssa.

3 YHDISTYKSEN KOKOUKSET, JÄSENISTÖ JA TYÖRYHMÄT

3.1 Yhdistyksen kokoukset

Hallituksen työskentely toimintavuoden aikana oli aktiivista. Hallituksen kokouksia järjestettiin kahdeksan.

Yhdistyksen vuosikokous pidettiin 9.4.2025. Vuosikokouksen yhteydessä järjestettiin Heikot signaalit -työpaja.

3.2 Yhdistyksen jäsenistö

Yhdistyksen varsinaisia jäseniä oli toimikaudella 66, opiskelijajäseniä 10, ainaisjäseniä 8 ja kunniajäseniä 7.

3.3 Yhdistyksen työryhmät ja valtuuskunta

Yhdistyksellä oli toimikaudella viisi työryhmää:

Dialogikasvatuksen asiantuntijaryhmä

Kasvatustyöryhmän puheenjohtajana toimi Sari Hajar Sorsa (luokanopettaja ja islamin uskonnonopettaja), Vesa Soikkeli (ev.lut).

uskonnonopettaja), Ilkka Tahvanainen (asiantuntija, Kirkkohallitus), Osmo Vartiainen (Katolisen kirkon Helsingin hiippakunnan opetusosasto), Jani

Tiirikainen (filosofian ja elämäntiedon opettaja, FETO ry), Johanna Miettinen (ortodoksisen uskonnon opettaja) ja Baiar Kutal (islamin uskonnon opettaja). Ryhmä työskenteli aktiivisesti mm. pedagogisten materiaalien tuottamisen parissa.

Taidetyöryhmä

Taidetyöryhmä on vakiintunut aktiivisesti toimivaksi ryhmäksi, jonka tehtävät ovat niin itsenäinen taiteellinen toiminta ja sen suunnittelu, kuten myös muu FOKUS ry:n toiminta-alueita tukevan yhteistoiminnan rakentaminen. Taidetyöryhmän puheenjohtajana toimi Matti Turunen.

Uskontojen ja katsomusten yhteistyön ryhmä

Puheenjohtajana toimi yhteisymmärrysviikon 2025 ajan Päivi Kiiski (Suomen Buddhalainen Unioni), jonka jälkeen puheenjohtajuus vaihtui Irma Peiposelle (Humanistiliitto). Sihteerinä toimi yhdistyksen toiminnanjohtaja. Jäseninä ryhmässä olivat Timo Koponen (Myöhempien

Aikojen Pyhien Jeesuksen Kristuksen Kirkko Suomessa), Melody Karvonen (Suomen bahá'í-yhteisö), Minna Saarnivaara (Vantaan seurakunnat / kv), Sari Hajar Sorsa (dialogikasvatuksen asiantuntijaryhmä), Laura Huovinen (Kirkkohallitus), Matti Turunen (taidetyöryhmä), Esa Ylikoski / Sari Leppänen

(Vapaa-ajattelijain liitto ry), Raili Keränen-Pantsu (Suomen Ekumeeninen Neuvosto), Kalervo Aromäki (Adventtikirkko / SVKN Suomen vapaakirkollinen neuvosto), Annette Markkunen (Lauttasaaren ev.lut seurakunta / kouluyhteistyö), Riku Turpiainen (Suomen Krisillinen Ylioppilasliitto), Gurmann Saini (Hindufoorumi) ja Teemu Toivonen (yhdistyksen hallituksen pj). Ryhmä suunnitteli viikon tapahtumia, osallistui tapahtumien järjestämiseen sekä tuki viikon viestintää ja kehittämistä.

Strategia- ja johtotyöryhmä:

Yhdistyksen strategia- ja johtoryhmään kuuluivat hallituksen puheenjohtaja ja varapuheenjohtajat sekä toiminnanjohtaja. Ryhmän tehtävänä oli tukea toiminnanjohtajaa hänen työssään. Yhdistyksen edellinen puheenjohtaja Marja Pentikäinen konsultoi ryhmää tarvittaessa.

Lisäksi yhdistyksellä on **Valtuuskunta**. Valtuuskunta kokoontui kaksi kertaa ja tuki yhdistyksen toimintaa mm. yhteistyökumppanuuksien ja yhdistyksen toiminnan kehittämisen kautta. Valtuuskunnan jäseniä olivat:

- puheenjohtaja: kouluneuvos Jorma Kauppinen, Opetushallitus
- sihteeri: toiminnanjohtaja Marja Laine, FOKUS ry
- hallituksen pj. Pekka Iivonen / Teemu Toivonen, FOKUS ry
- toiminnanjohtaja Ujuni Ahmed, Fenix ry (äitiyslomalla)
- suunnittelija Kati Anttalainen, OKM, kulttuuri
- toimitusjohtaja Laura Arikka, Erätauko-säätiö
- Evankelis-luterilaisen kirkon piispa Kaisamari Hintikka, USKOT-foorumi
- johtava asiantuntija Esa Iivonen, MLL
- kehittämispäällikkö Tarja Mankkinen, sisäministeriö
- järjestökoordinaattori Adriana Saarialho, Caritas
- johtaja Tiina Silander, OKM, opetus
- professori Elina Vuola, Helsingin yliopisto
- dosentti Teemu Pauha, helsingin yliopisto
- asiantuntija Laura Huovinen, KH

4 ASIANTUNTIJA- JA KEHITTÄMISTYÖ

4.1. Hankkeet

Yhteistyötä eri toimijoiden kanssa vahvistettiin jäsenyyksien ja hankkeiden kautta sekä yhteisymmärrysviikon ohjausryhmän ja yhteistyökumppanuuksien kautta. Yhdistys toteutti toimikaudella kolmea hanketta.

YK:n uskontojen ja katsomusten yhteisymmärrysviikko 2025

Yhdistys koordinoi YK:n uskontojen ja katsomusten yhteisymmärrysviikkoa. YK:n yleiskokous hyväksyi lokakuussa 2010 päätöslauselman, joka julisti helmikuun ensimmäisen viikon vuosittain maailmanlaajuisen uskontojen ja katsomusten välisen yhteisymmärryksen viikoksi (World Interfaith Harmony Week) kaikkien uskontojen ja vakaumusten kesken. Päätöslauselmassa rohkaistaan kaikkia valtioita vapaaehtoisuuden pohjalta tukemaan katsomusten välisen yhteisymmärryksen ja hyvän tahdon viestiä

kunkin oman perinteen tai vakaumuksen mukaisesti erityisesti viikon aikana. Viikosta tarkemmin kohdassa 2.1.
Rahoitus: Kirkkohallitus

Katsomuskaverit - Katsomusdialogista yhteistyötä ja uusia toimintamalleja nuorilta nuorille

Nuoret ovat suunnitelleet hankkeen, jossa toteutetaan nuorilta nuorille

suunnattua dialogitoimintaa. Yhdistys tarjoaa alustan sekä ohjausta nuorten omaehtoiselle toiminnalle. Hankkeessa tuotettiin 2025 podcast-jaksoja. Podcastien aiheet keskittyvät katsomusdialogien ytimeen ja tuovat lämpimällä otteella julki nuorten keskusteluja.

Hankkeen toimintaa jatkettiin osana yhdistyksen perustoimintaa 2025. Toisen podcast kauden nauhoitukset tuotettiin. Rahoitus: Opetushallitus, Erasmus+, Euroopan Solidaarisuusjoukot

Pelon rooli ja transformaation mahdollisuudet dialogisessa prosessissa

Hankkeessa tuotettiin Tiedekulman seminaari 19.9.2024 sekä julkaistiin pedagoginen materiaali 2025.
Rahoitus: Niilo Helanderin säätiö

Lisäksi yhdistys osallistui uuden hankkeen suunnitteluun yhteistyössä Turun yliopiston kanssa.

4.2. Asiantuntijayhteistyö

Kulttuurin kummilapset

Yhdistys on tuottanut materiaalia ja kirjoittanut julkaisuun artikkelin Helsingin kaupungin Kulttuurin kummilapset toimijoille, jotta toimijoilla olisi paremmat mahdollisuudet huomioida kulttuurinen ja katsomuksellinen moninaisuus. Jokaisella vuonna 2020 tai sen jälkeen syntyvällä helsinkiläisellä lapsella on oma kulttuurikummi, joka kutsuu lapsen joka vuosi vähintään kahteen tapahtumaan. Mukana on yli 30 taide- ja kulttuuritoimijaa.

Katsomusosaamisen tarve ja asiantuntijuus kirkon toiminta-aloilla -kehittämishanke

DIAK:n kehittämishankkeessa tarkastellaan kirkon alan kasvatustyössä ja diakoniatyössä toimivien työntekijöiden katsomusosaamisen tarvetta ja asiantuntijuutta. Tutkimus kohdentuu varhaiskasvatuksen ohjaajien, nuorisotyönohjaajien ja diakoniatyöntekijöiden ammatillisen osaamisen (kompetenssien) tarkasteluun. Tavoitteena on selvittää millaista katsomusosaamista kirkon alan toiminta-aloilla toimivat käyttävät ja tarvitsevat työssään sekä millaista on se asiantuntijuus, jota osaamisen kautta muodostuu. Yhdistys on mukana hankkeen ohjausryhmässä.

TeacherMind

Yhdistys toimi Suomen akatemian rahoittaman hankkeen yhteistyökumppanina materiaalin tuotannon osalta. Materiaalissa nostetaan esiin uskontojen ja katsomusten rooli kestävän muutoksen edistäjinä.

Juhlat elämässäni -muistitietokeruu 31.1.2024–31.1.2025

Yhdistys teki keruualoitteen suomalaisen kulttuuriperintöaineiston moninaistamiseksi. Suomalaisen Kirjallisuuden Seura hyväksyi aloitteen ja keruun työryhmä aloitti toimintansa toimikaudella. Keruun järjestävät Suomalaisen Kirjallisuuden Seura, Kulttuuri- ja uskontofoorumi FOKUS ja Helsingin yliopisto. Keruu julistetaan YK:n uskontojen ja katsomusten yhteisymmärrysviikon avajaisissa 2024.

Kori-mallin kehittäminen ja julkaisu

Yhdistys osallistui Evankelis-luterilaisen kirkon Kori-mallin uudistamiseen. Kyseessä on yhteistyön malli

https://evl.fi/plus/wp-content/uploads/sites/3/2025/10/Katsomusyhteisot_yhteistyos_sa_digi_161025.pdf

4.3 Jäsenyydet

Yhdistys toimii jäsenenä seuraavissa yhdistyksissä ja verkostoissa:

UNESCO professorin yhteistyöryhmä

Tj. edustaa yhdistystä ryhmässä. Ryhmän tarkoituksena on tiedottaa mm. dialogikasvatukseen liittyvistä hankkeista ja yhteistyömahdollisuuksista.

Resilienssi ja väkivaltaistuneet asenteet -verkosto

Tj. edustaa yhdistystä ryhmässä. Ryhmän tarkoituksena on ehkäistä väkivaltaista radikalisoitumista kasvatustieteen keinoin sekä vahvistaa kumppanuuksia ja luoda uusia toimintamalleja.

Evankelis-luterilaisen kirkon piispainkokouksen uskontojen kohtaamisen toimikunta

Yhdistyksen toiminnanjohtaja on toimikunnan jäsen. Toimikunta toteutti mm. opintomatkan Berliiniin sekä aloitti Kirkot ja Islam työryhmän suunnittelun.

Suomen Ekumeeninen Neuvosto (SEN)

Yhdistys on Suomen Ekumeenisen neuvoston kumppanuusjärjestö. Suomen Ekumeenisen Neuvoston kumppanuusjärjestöjen joukossa yhdistys edistää uskontojen, katsomusten ja kulttuurien välistä vuoropuhelua. Yhdistyksellä on edustaja seuraavissa jaostoissa: kasvatustieteiden jaotus, yhdenvertaisuusjaosto, paikallisekumeniikan jaosto ja yhteiskunnallisen työn jaosto.

MoniHeli ry

Yhdistys on MoniHeli ry:n jäsen.

FINGO

Yhdistys on Fingon jäsen.

Kirkkopalvelut ry

Yhdistys on Kirkkopalveluiden jäsen.

Anna Lindh-säätiön Suomen verkosto

Yhdistys on Anna Lindh-säätiön Suomen verkoston jäsen.

Leikkipäivä-verkosto

Yhdistys on Leikkipäivä-verkoston jäsen.

4.4 Yhdistyksen järjestämät tilaisuudet ja koulutukset sekä tilaisuudet, joissa yhdistys on ollut esillä

Educa-messut 24.-25.1.

Yhdistyksellä esitteli toimintaansa Educa-messuilla tavoittaen tuhansia kasvatusalana ammattilaisia. Messupisteellä jaettiin materiaaleja.

Yhteisymmärrysviikon avajaiset 31.1.

Teema Yhteisen pöydän ääressä kokosi eri katsomusten edustajia kuuntelemaan alustuksia ja paneelikeskustelua mm. planetaarisen hyvinvoinnin ja eläinten oikeuksien näkökulmasta.

Allianssi-koulutus 4.2.

Koulutus teemalla "Nuorten katsomuksellinen todellisuus"

Tampereen katsomusareena 12.3.

Koulutus teemalla "Miten kohdata erilaiset katsomukset kasvatuksen arjessa"

Katsomusdialogin heikot signaalit työpajat

Yhdistys toteutti kolme työpajaa katsomusdialogin heikkojen signaalien kartoittaminen SITRA:n työpajamallin avulla.

Musiikkiseminaari Savonlinnassa 26.7.

Tapahtumassa järjestettiin työpajoja ja keskusteltiin musiikista dialogin välineenä.

Katsomusdialogitreenit -koulutus 11.9.

Yhdistys järjesti yhdessä DIAK:n ja Helsingin yliopiston kanssa koulutuksen Zoomissa. Koulutuksessa tehtiin erilaisia dialogisia harjoitteita ja lopuksi opiskelijat tuottivat some-julisteita YK:n uskontojen ja katsomusten yhteisymmärrysviikon 2025 käyttöön. Julisteista on mahdollista käyttää DIAK:ssa ja yliopistoilla käytävänäyttelyn osana sekä kurssimateriaalina. Koulutus on suunniteltu toistettavaksi vuosittain.

Yhteisymmärrysviikko katsomuskasvatusyhteistyössä webinaari 6.11.

Toiminnanjohtaja esiintyi STEP-koulutuksen järjestämässä koulutuksessa, jonka tavoitteena oli, että osallistujat tuntee Yhteisymmärrysviikon sisältöjä ja materiaaleja ja osaa hyödyntää niitä paikallisessa katsomuskasvatusyhteistyössä. Kyseessä oli kirkon ajankohtaiskoulutus ja kohderyhmänä olivat lastenohjaajat, lähetyksen ja kv. työn ohjaajat, nuorisotyönohjaajat, papit ja varhaiskasvatuksen ohjaajat.

Hengellisyys tänään foorumi - Nuorten hengellisyys 2025 27.11.

Yhdistys veti Tapiolan kirkolla järjestetyssä foorumissa kanavan, jonka aiheena oli uskontojen ja katsomusten välinen vuoropuhelu nuorten arjessa.

Yhteistyössä Suomen Buddhalaisen Unionin kanssa: Buddhalaisuuden päivän juhla ja retki 12.4.

Tutustuttiin Zen perinteeseen Lammin retriittikeskuksessa.

"KATSUMUSAIINEET JA MUSIIKKI" -SEMINAARIPÄIVÄ

26.7. Säämingin seurakuntatalossa

- Klo 12 Seminaarialustukset
- Klo 12 Workshopit
- Klo 14 Keskustelua ja kahvittehua
- Klo 15-18 Pikku-Matin pianobaari
- Klo 19 ooppera Olavinlinnassa (omakustanteinen)

Ilmoittautuminen: matti@mattiturunen.fi

BUDDHALAISUUDEN PÄIVÄN BUSSIRETKI LAMMIN RETRIITTIKESKUKSEEN 12.4.

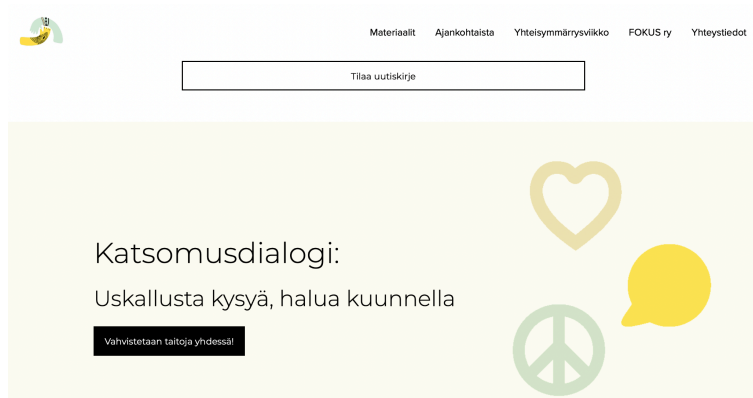
TULE MUKAAN TUTUSTUMAAN ZENBUDDHALAISUUTEEN!

5 JULKAISUT

Yhdistys julkaisi:

- Yhteisymmärrysviikon esite
- Katsomusten välinen dialogi ja tuntee - ennakkoluuloista yhteisymmärrykseen -materiaalipaketti
- uudistetut verkkosivut: katsomusdialogi.fi

YK:N USKONTOJEN JA KATSOMUSTEN YHTEISYMMÄRRYSVIIKKO

YK:n uskontojen ja katsomusten yhteisymmärrysviikkoa vietetään joka vuosi helmikuun ensimmäisellä viikolla. Viikon tarkoituksena on edistää katsomusdialogia ja katsomustietoisuutta sekä tukea dialogitaitoja ja ehkäistä haitallista polarisaatiota.

Yhteisymmärrysviikon verkkosivut tarjoavat kattavasti tietoa viikosta sekä vinkkejä oman tapahtuman järjestämiseksi. Kaikki ovat tervetulleita järjestämään oman tapahtumansa yhteisymmärrysviikolla!

WWW.YHTEISYMMARRYSVIIKKO.FI

KATSOMUSDIALOGI

Katsomusdialogi on kunnioittavaa vuoropuhelua eri katsomustaustoista tulevien ihmisten välillä. Se tarjoaa tavan etsiä ratkaisuja ja merkityksiä yhdessä, erilaisia lähestymistapoja ja näkökulmia arvostavasti kuunnellen.

Katsomusdialogin tavoitteena ei ole samaa mieltä oleminen, vaan katsomustietoisuuden kehittäminen. Dialogi mahdollistaa yhteisen arvopohjan etsimisen ja erilaisten valtuusiteiden tunnistamisen, ja sitä kautta yhteistyön esimerkiksi rauhan ja oikeudenmukaisuuden edistämiseksi tai ympäristön suojelemiseksi.

Löydät verkkosivuiltamme tietoa katsomusdialogista sekä konkreettisia vinkkejä:

WWW.YHTEISYMMARRYSVIIKKO.FI

Yhteisymmärrysviikon opas tarjoaa vinkkejä uskonto- ja katsomusdialogiin sekä yhteistyöhön, puheenvuoroihin eri yhteisöillä ja näkökulmia asiantuntijoilta.

Meidän oma juhlaselonteen on positiivinen tapa tuoda ryhmän katsomuksellinen ja kulttuurinen moninaisuus näkyviin. Kalenterin käyttö ei vaadi tietämystä eri uskonnoista tai juhlapäivien perinteistä. Työskentelyn keskiossa ovat lapsen omat kokemukset.

EDISTÄNKÖ RAUHAA?

NUORTEN NÄKEMYS
KATSOMUSDIALOGISTA

Edistänkö rauhaa? Nuorten näkemys katsomusdialogista -materiaalipaketti sisältää videoita ja niihin liittyviä pohdintäkysymyksiä oppilaille. Materiaalin avulla tutustutaan katsomusdialogin merkityksestä yhteiskuntarauhan edistäjänä.

Usko tai älä -podcast raottaa nuorten maailmaa eri katsomuksista käsin. Jaksossa pohditaan muun muassa sitä, millaista on uskossa olevan bile-elämä. Rajoitako uskonnot ihmistä vai päinvastoin? Miksi uskoa, kun niin moni kyseenalaistaa uskontojen merkityksen?

Yhdistys aloitti kolmen uuden materiaalin suunnittelun:

- Dialogitaitajat-hankkeen materiaalien kokoaminen julkaisuksi
- Katsomusdialogisiin käytänteisiin liittyvän opas
- Materiaalin tuottaminen osana TeacherMind Akatemiahanketta

Julkaisut ovat maksutta saatavilla katsomusdialogi.fi sivustolla. Lisäksi yhdistys markkinoi aiemmin tuotettuja julkaisujaan ja materiaalejaan sekä edisti niiden levinneisyyttä koulutuksin ja tapahtumin:

- Paikallisen yhteistyön malli (Dialogitaitajat: video, esite ja verkkosivut)
- Meidän oma juhlakalenteri -materiaali
- Edistänkö rauhaa - nuorten näkökulmia katsomusdialogiin -materiaali
- Usko tai älä podcast
- Yhteisymmärrysviikko - Näkökulmia ja vinkkejä katsomusdialogiin opas
- Katkaise vihan kierre -video
- Mitä kuuluu? -pedagoginen -materiaali
- Yhteisymmärrysviikon opas seurakunnille
- Luovuus voimavarana -opas ja videomateriaali
- Turvallisemman keskustelun ohjeet
- Katsomus- ja uskontodialogin edistäminen nuorisotyössä-videomateriaali
- Kokemuksia kouluista ja työkaluja kulttuuri- ja katsomustietoiseen dialogiin -videomateriaali
- Dialogitaitojen maailmanmestari -videomateriaali
- Askelia katsomusdialogiin -juliste
- Huolena radikalisoituminen - opas nuorten kanssa työskenteleville
- Tee tilaa dialogille – kasvattajan muistilista kulttuuri- ja katsomustietoiseen tilaan -juliste yhteistyössä Rauhankasvatusinstituutin kanssa
- Kulttuurit ja katsomukset mediassa -opas ja videomateriaali
- Kodin eri katsomukset -opas suomi, ruotsi, englantti
- Yhdessä - Kulttuuri ja uskontofoorumi FOKUS 75-vuotta Huolena ekstremistinen orientaatio -opas nuorten kanssa työskenteleville
- Kulttuuri- ja katsomusdialogi ympäristökasvatuksessa -opas ympäristökasvattajille
- Juhlakaruselli kieliversioineen
- Moninainen laulukirja
- QR-koodikävely
- Tähtijengi-kirjasarja
- Dialogin aakkoset
- Yhteisymmärrysviikon kasvatust materiaalit

6 TIEDOTUS

Yhdistys viestii verkkosivujen, jäsenkirjeiden, Facebook-sivujen, Instagramin, postituslistojen, messujen, koulutusten sekä puheiden ja muiden esiintymisten kautta.

Yhdistys käytti huomattavan määrän henkilöresurssejaan viestinnän asiantuntijan avustuksella toteutettuun **viestinnän uudistukseen** sekä **verkkosivu-uudistukseen**.

Yhdistys ylläpiti alkukaudesta neljää **verkkosivustoa**:

www.dialogikasvatus.fi

www.kulttuurifoorumi.fi

www.yhteisymmarrysviikko.fi

www.dialogitaitajat.fi

joiden sisältö yhdistettiin toimikaudella kahteen ja samalla nimettiin [dialogikasvatus.fi](http://www.dialogikasvatus.fi) sivusto [katsomusdialogi.fi](http://www.katsomusdialogi.fi) sivustoksi. Näin ollen loppuvuodesta yhdistys ylläpiti ja markkinoi kahta sivustoa:

www.katsomusdialogi.fi

www.yhteisymmarrysviikko.fi

Osana viestintä uudistusta vahdettiin yhdistyksen sähköpostien loppuosaksi @katsomusdialogi.fi sekä muokattiin verkkosivujen sisältöä sekä materiaalipankin hakutoimintoja.

Facebookissa ylläpidimme sivuja:

- Dialogikasvatus / Kulttuuri- ja uskontofoorumi FOKUS ry
- YK:n uskontojen ja katsomusten yhteisymmärrysviikko

Instagramissa ylläpidimme sivuja:

- @dialogikasvatus
- @yhteisymmarrysviikko

Viestintä uudistuksen myötä käyttöön jäivät:

Instagram [@katsomusdialogi.fi](https://www.instagram.com/katsomusdialogi.fi)

Facebook [@katsomusdialogi.fi](https://www.facebook.com/katsomusdialogi.fi)

YouTube [Katsomusdialogi](https://www.youtube.com/Katsomusdialogi)

Lisäksi yhdistyksellä on Spotify tili Usko tai älä podcastin julkaisemiseksi.

Kasvatusaineistoista ja muusta toiminnasta tiedotettiin ammattikasvattajille yhdistyksen verkko-, Facebook- ja Instagram-sivulla sekä somekampanjoin. Lisäksi viestimme ahkerasti materiaaleista, tulevista ja käynnissä olevista hankkeistamme sekä arjen toiminnasta. Yhdistyksen toiminta näkyi useissa eri verkko-medioissa sekä perinteissä medioissa, esim:

- Yhteisymmärrysviikko näkyi useissa medioissa sekä esimerkiksi opinnäytetöissä kuten <https://www.theseus.fi/handle/10024/898090>
- Valoittavat kulttuurin kummilapset: artikkeli ja ohje kohtaamiseen hankkeen kumppaneille <https://www.hel.fi/static/julkaisut/kulttuuri-vapaa-aika/kulttuurin-kummilapset-fi.pdf>
- Tiedote juhlakeruusta <https://www.finlit.fi/ajankohtaista/uutiset/juhlat-elamassani-lapsuusmuistojen-a-mieleen-painuneita-elamyksia-ja-sopeutumista-uuteen/?s=Juhlat%20el>

Yhdistys jatkoi toimikaudella viestintäyhteistyötä Kirkkohallituksen, Opetushallituksen ja STEP-opintokeskuksen (uskonnonopetus.fi) kanssa.

7 YHDISTYKSEN HALLINTO, TALOUS JA SIOJITUSOMAISUUS

7.1 Toimitilat

Yhdistyksellä on toimitila osoitteessa Kalevankatu 13 A 5, 00100 Helsinki, Kotiseutuliiiton tiloissa. 1.12.25 alkaen toimitila jaettiin Suomen Kulttuuriperintökasvatuksen Seuran kanssa.

7.2 Hallitus ja henkilöstö

Yhdistyksen toiminnanjohtajana toimi Marja Laine. Hankekoordinaattorina toimi Emilia Meloni ja viestinnän tehtävissä Annika Pohjanen.

Yhdistys palkkasi henkilöstöä tai maksoi palkkiota sisällöntuottajille ja luennoitsijoille eri hankkeissa.

Työryhmien vastuuhenkilöt on esitelty kohdassa 3.3.

Hallituksen varsinaisiksi jäseniksi valittiin vuosikokouksessa Helena Salenius, Outi Raunio-Hannula, Arto Kallioniemi, Teemu Toivonen, Heidi Zitting ja Saija Kainulainen. Varajäseneksi valittiin Pekka Iivonen ja Antti Siukonen.

Puheenjohtajana jatkoi Teemu Toivonen. Hallitus valitsi keskuudestaan varapuheenjohtajaksi Outi Raunio-Hannulan.

7.3 Talous

Yhdistys rahoitti toimintaansa yleisavustuksilla, hankeavustuksilla ja muilla tuotoilla, joita ovat sijoitusomaisuus ja jäsenmaksut.

Hankerahoitukset ja yleisavustukset:

- OKM Yleisavustus
- Kirkkohallituksen yleisavustus
- Kirkkohallituksen Yhteisymmärrysviikon hankeavustus

Tilinpäätös: Tilinpäätös tilikaudelta 1.1.–31.12.2025 osoitti tulosta -10 120,39.

Sijoitusomaisuus: Yhdistyksellä on sijoitusomaisuuden hoidosta sopimus Index Varainhoidon kanssa. Sijoitussalkun markkina-arvo oli vuoden 2025 lopussa 387 972,59 euroa. Yhdistyksellä on hallussaan Olli ja Victoria Auterisen määrättyyn tarkoitukseen sidottu rahasto (123 232,28 euroa 31.12.2025), jonka varat hoidetaan osana yhdistyksen sijoitussalkkua.

Sijoitusstrategia: Yhdistyksellä on täyden valtuutuksen sopimus Index varainhoidon kanssa. Tämä mahdollistaa yhdistyksen varainhoitamisen tehokkaammin, sillä sopimus ei vaadi hallituksen hyväksyntää kaikista kaupoista.

Sijoitusten realisointi: Sijoituksia realisoitiin toimikaudella 10 000 euron arvosta.

7.4 Olli Auterisen rahasto

Yhdistyksen kunniajäseneksi vuonna 1987 kutsuttu pitkäaikainen aktiivijäsen, entinen metsänhoitaja Olli Auterinen (1921–2008) teki FOKUS ry:lle testamenttilahjoituksen, jonka avulla tuetaan nuoria, lahjakkaita musiikinopiskelijoita, jotka joutuvat kulkemaan harrastukseensa pitkien matkojen takaa.

Rahastolle on luotu vuosittain kiertävä alueellinen stipendien jako järjestelmä, jota Suomen musiikkioppilaitosten liitto koordinoi. Järjestelmässä vuosittain yksi alue päättää keskenään rahastosta annettavan kokonaissumman jaosta alueella. Vuonna 2025 ei jaettu stipendejä henkilömuutosten vuoksi.